

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

«Затверджую»
Завідувач кафедри
Олександр САФІН

«09» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 07 ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Освітня програма: Психологія

Робоча програма дисципліни «Загальна психологія» для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія.

Розробник: Поліщук Олена Романівна, доктор філософії, викладач кафедри психології.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології
Протокол №1 від «09» серпня 2022 року

Завідувач кафедри психології

(Олександр САФІН)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти
Протокол №1 від «09» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

(Галина БОНДАРЕНКО)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	нормативна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС/годинах	5/150	5/150
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	5	5
Обсяг кредитів	5	5
Обсяг годин, у тому числі:	150	150
Аудиторні:	74	18
Лекційні	36	8
Семінарські/Практичні	38	10
Лабораторні		
Самостійна робота	38	66
Індивідуальні завдання	38	66
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: розширення пізнавальної сфери здобувачів вищої освіти, надання знань в галузі загальної психології, формування у здобувачів поняття про психологічну науку та психологічне пізнання, його специфіку, знання методів дослідження психіки, формування уявлень про розвиток психіки та свідомості, про психічні процеси та індивідуально-психологічні властивості особистості, про особливості поведінки особистості у діяльності та спілкуванні.

Завдання: засвоїти основні поняття про психологічну науку, про психіку, свідомість та несвідому сферу особистості, основні питання загальної психології: предмет, стан, структура, завдання і методи сучасної психології; формування уявлень про психічні процеси як важливі компоненти людської діяльності, про типи темпераменту, особливості поняття характер, здібності та про емоційно-вольові якості особистості, їх прояв у діяльності та спілкуванні.

У результаті вивчення даного курсу здобувач вищої освіти повинен знати:

- основні поняття і категорії психологічної науки, розуміти специфіку психологічного пізнання;
- основні теоретико-методологічні проблеми сучасної психології, її основні категорії і принципи;
- природу психічного і його структуру, сутність свідомості, її функції і структуру, розуміти природу несвідомих явищ;
- основні психічні процеси, стани і властивості та їх фізіологічні механізми;
- напрямки дослідження особистості, її індивідуально-психологічних особливостей;
- методи психологічного дослідження та вимоги до них.

3. Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен здобути такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 2. Здатність до розуміння природи психічних явищ, поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 6. Здатність розуміти індивідуальні відмінності особистості та основні підходи до їх вивчення.

Передумови для вивчення дисципліни:

Ця дисципліна є першою у вивченні циклу психологічних дисциплін. Паралельно з нею можна починати вивчення курсу вступу до спеціальності, вікову та педагогічну психологію, вікову фізіологію і валеологію.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають сформувати, вдосконалити такі **soft skills**:

- комунікативні навички;
- уміння працювати в команді;
- уміння аргументувати свою думку;
- уміння брати на себе відповідальність;
- здатність порозумітись;
- уміння знаходити мету;
- стресостійкість;
- позитивне мислення;
- вміння керувати емоціями;
- вміння розв'язувати комплексні складні проблеми і задачі;
- володіти емпатією.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати, порівнювати та пояснювати психічні й соціально-психологічні явища.

ПРН 2. Розуміти особливості формування психічних явищ в контексті навчально-професійних завдань.

ПРН 5. Формулювати мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до психології

Тема 1. Предмет, завдання та структура психологічної науки.

Визначення психології як науки. Значення і завдання сучасної психології. Структура сучасної психологічної науки. Сучасна психологія та її місце в системі наук. Аналіз напрямків зарубіжної психології. Історія розвитку психологічної науки в Україні.

Тема 2. Методи психології.

Психологічне дослідження та етапи його проведення. Основні вимоги до організації дослідження. Метод спостереження. Експеримент та його види. Психологічні тести (тести здібностей, інтелекту, успішності та ін.). Моделювання психічних процесів. Методи опитування (бесіда, інтерв'ю, анкетування). Метод аналізу продуктів діяльності людини. Метод узагальнення незалежних характеристик. Кількісний і якісний аналіз психічних фактів.

Тема 3. Природа і сутність психіки.

Поняття про психіку. Основні положення про психіку. Природа та соціальна детермінація психічного розвитку. Рефлекторна природа психічного як властивості нервової системи. Мозок і психіка. Основні блоки мозку. Психіка і вища нервова діяльність. Закон взаємодії індукції. Психіка і свідомість. Структура свідомості. Несвідомі психічні явища. Механізми психологічного захисту.

Змістовий модуль 2. Психологічні характеристики особистості та міжособистісних стосунків у групі

Тема 4. Психологія особистості.

Поняття про особистість в психології. Теорії особистості (З. Фрейд, К. Юнг, А. Адлер, К. Горні, Г. Мюррей, К. Левін, А. Маслоу, К. Роджерс та ін.). Поняття про інтереси та їх види. Переконавання та ідеали особистості. Поняття про установку. Цілі особистості та рівні її домагань. Самооцінка та Я-концепція особистості.

Тема 5. Психологія груп.

Поняття про групи, їх класифікація. Диференціація в групах і колективах, рівні розвитку групи. Методи вивчення міжособистісних стосунків в групі (соціометрія та референтометрія). Лідерство в групах і колективах. Лідерство та керівництво. Типи лідерів. Психологічна сумісність в групах. Міжособистісні стосунки в групах, їх якісна відмінність. Колективістичне самовизначення, ідентифікація, згуртованість та референтність групи.

Тема 6. Психологія спілкування.

Поняття про спілкування. Значення спілкування в розвитку особистості. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна функції спілкування. Рефлексія, ідентифікація, стереотипізація. Сміслові бар'єри спілкування. Конфлікт та його види. Психолого-педагогічне спілкування, умови його ефективності. Соціально-психологічний тренінг спілкування.

Тема 7. Діяльність.

Активність особистості та її джерела. Активність і діяльність. Діяльність як суттєвий вид активності людини. Структура діяльності. Екстеріоризація та інтеріоризація дій як етапи розвитку та основна форма оволодіння діяльністю. Поняття про навички, вміння, звички. Основні види діяльності (ігрова, учбова, трудова) та їх порівняльна характеристика. Гра як ведуча діяльність і її психологічні особливості. Учбова діяльність та її психологічна характеристика. Психологічна структура і зміст трудової діяльності. Творчість як самостійний вид діяльності.

Змістовий модуль 3. Пізнавальні психічні процеси

Тема 8. Увага.

Поняття про увагу, її фізіологічна основа. Вчення І. М. Сеченова, І. П. Павлова, О. О. Ухтомського, Д. Є. Хомської про природу уваги. Види уваги. Мимовільна, довільна та післядовільна увага. Зовнішня та внутрішня увага. Індивідуальна, групова та колективна увага. Властивості уваги: зосередженість, коливання, переключення, відвертання, обсяг, розподіл, стійкість та розсіяність уваги. Розвиток і виховання уваги в учнів. Уважність як властивість особистості. Неуважність та її причини.

Тема 9. Відчуття і сприймання.

Поняття про відчуття та сприймання, властивості сприймань: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість. Рефлекторна природа відчуттів та сприймань. Рецептори і аналізатори. Загальні властивості відчуттів: якість, інтенсивність (сила), тривалість і просторова локалізація відчуттів. Закономірності відчуттів: пороги чутливості, адаптація, післядія, взаємодія. Спрямованість особистості і сприймання. Аперцепція. Об'єктивні умови сприймання. Класифікація відчуттів та сприймань, їх види. Зорові ілюзії. Удосконалення відчуттів у результаті вправ та трудової діяльності. Компенсаторні можливості в галузі відчуттів.

Тема 10. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Суспільно-історичний характер пам'яті. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Загальна характеристика процесів пам'яті. Індивідуальні відмінності в процесах пам'яті.

Тема 11. Мислення.

Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Мислення і мова. Соціальна природа мислення. Фізіологічні основи мислення. Форми мислення: поняття, судження та умовиводи. Формування понять у процесі навчання. Мисленнєві операції та їх характеристика. Аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, абстрагування, узагальнення, класифікація та систематизація. Мислення і розв'язування задач. Види мислення і його індивідуальні особливості. Поняття про інтелект та основні підходи до його вивчення. Структура інтелекту за Р. Стенбергом, Ч. Терстоуном, Р. Кетелем, Дж. Гілфордом.

Тема 12. Уява.

Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Уява та об'єктивна дійсність. Уява і творчість. Види уяви. Мрія і практична діяльність. Аналітико-синтетичний характер процесів уяви. Способи синтезування, які забезпечують виникнення образів уяви. Фізіологічні основи уяви. Ідеомоторні рухи. Індивідуальні властивості уяви. Розвиток уяви в учнів.

Змістовий модуль 4. Емоційно-вольові процеси

Тема 13. Емоції і почуття.

Поняття про емоційне реагування. Види емоційного реагування: емоційний тон відчуттів та вражень, власне емоції, афект, настрій, стрес, почуття. Фізіологічні основи емоцій. Роль емоцій в житті людини. Характеристика різних емоцій. Емоційні властивості людини. Загальне уявлення про почуття. Характеристика різних емоцій. Емоційні властивості людини. Загальне уявлення про почуття. Характеристика різних почуттів.

Тема 14. Воля.

Поняття про волю. Мотиваційна сфера особистості та вольова діяльність. Вольовий акт і його структура. Вольове зусилля. Психологічний аналіз боротьби мотивів та прийняття рішення. Вольові якості особистості та їх розвиток. Завдання виховання та самовиховання волі. Вікові та індивідуальні особливості волі.

Змістовий модуль 5. Індивідуальні психічні властивості

Тема 15. Характер.

Поняття про характер. Вияв характеру. Структура і риси характеру, його цілісність. Характер і спрямованість особистості. Спадковість і характер. Зв'язок характеру і темпераменту. Формування характеру. Урахування особливостей характеру у індивідуальній та навчально-виховній роботі.

Тема 16. Темперамент.

Поняття про темперамент. Фізіологічні механізми темпераменту (гуморальна, конституційна та психофізіологічна теорії). Типи темпераментів, їх психологічна характеристика. Основні властивості темпераменту: чутливість, реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість. Роль спадковості в походженні властивостей темпераменту. Проблема мінливості темпераменту. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. Темперамент і індивідуальний стиль діяльності. Індивідуальний підхід до учнів з різними типами темпераменту.

Тема 17. Здібності.

Поняття про здібності. Здібності, знання, уміння й навички. Характеристика видів здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Структура здібностей: уважність, чутливість, спостережливість, кращі якості мислення, пам'яті, уяви, волі та почуттів. Структура спеціальних здібностей. Наукові, педагогічні. Математичні, технічні, літературні, музичні

та інші здібності. Якісна і кількісна характеристика здібностей. Аналіз тестової методики для визначення коефіцієнта розумової обдарованості. Умови розвитку здібностей в учнів.

Тема 18. Поведінкові технології роботи з дітьми з особливими освітніми проблемами.

Робота з дітьми з поведінковими проблемами. Функції поведінки. Організація та проведення оцінювання поведінки дитини. Попередні умови та тригери, запобігання виникненню. Альтернативна та позитивна поведінка. Відеомодельювання і відео-самомоделювання. Технології використання візуальної підтримки. Комунікація з дитиною з особливими освітніми потребами. Мінімізація заохочення проблемної поведінки та забезпечення безпеки.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	У тому числі				
го		л	п	ла б.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Вступ до психології												
Тема 1. Предмет, завдання та структура психологічної науки.	8	2	2		2	2	10	2	2		3	3
Тема 2. Методи психології.	8	2	2		2	2	10	2	2		3	3
Тема 3. Природа і сутність психіки.	8	2	2		2	2	6				3	3
Разом за змістовим модулем 1	24	6	6		6	6	26	4	4		9	9
Змістовий модуль 2. Психологічні характеристики особистості та міжособистісних стосунків у групі												
Тема 4. Психологія особистості.	8	2	2		2	2	10	2	2		3	3
Тема 5. Психологія груп.	8	2	2		2	2	6				3	3
Тема 6. Психологія спілкування.	8	2	2		2	2	10	2	2		3	3
Тема 7. Діяльність.	8	2	2		2	2	6				3	3
Разом за змістовим модулем 2	32	8	8		8	8	32	4	4		12	12
Змістовий модуль 3. Пізнавальні психічні процеси												
Тема 8. Увага.	8	2	2		2	2	6				3	3
Тема 9. Відчуття і сприймання.	10	2	4		2	2	6				3	3
Тема 10. Пам'ять.	8	2	2		2	2	6				3	3
Тема 11. Мислення.	8	2	2		2	2	8				4	4
Тема 12. Уява.	8	2	2		2	2	8				4	4
Разом за змістовим модулем 3	42	10	12		10	10	34				17	17
Змістовий модуль 4. Емоційно-вольові процеси												
Тема 13. Емоції і	8	2	2		2	2	8				4	4

почуття.												
Тема 14. Воля.	8	2	2		2	2	8				4	4
Разом за змістовим модулем 4	16	4	4		4	4	16				8	8
Змістовий модуль 5. Індивідуальні психічні властивості												
Тема 15. Характер.	8	2	2		2	2	8				4	4
Тема 16. Темперамент.	8	2	2		2	2	12				6	6
Тема 17. Здібності.	10	2	2		3	3	10				5	5
Тема 18. Поведінкові технології роботи з дітьми з особливими освітніми проблемами.	10	2	2		3	3	12		2		5	5
Разом за змістовим модулем 5	36	8	8		10	10	42		2		20	20
Усього годин	150	36	38		38	38	150	8	10		66	66
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	150	36	38		38	38	150	8	10		66	66

6. Теми семінарських/практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Предмет, завдання та структура психології	2	2
2.	Методи психології	2	2
3.	Природа й сутність психіки	2	
4.	Психологія особистості	2	2
5.	Психологія груп	2	
6.	Психологія спілкування	2	2
7.	Діяльність	2	
8.	Увага	2	
9.	Відчуття та сприймання	4	
10.	Пам'ять	2	
11.	Мислення	2	
12.	Уява	2	
13.	Емоції та почуття	2	
14.	Воля	2	
15.	Характер	2	
16.	Темперамент	2	
17.	Здібності	2	
18.	Поведінкові технології роботи з дітьми з особливими освітніми проблемами	2	2
Загальна кількість годин		38	10

7. Самостійна робота

Теми, що виносяться на самостійне опрацювання необхідно презентувати у вигляді усної доповіді, доповідь у формі презентації, есе, кросворд, проходження Kahoot, виконання завдання за допомогою програмного забезпечення Mural, Padlet (коротке

повідомлення 5-7 хвилин) під час практичного заняття (чи під час індивідуальної консультації з викладачем). В умовах дистанційного навчання завдання для самостійної роботи прикріплюється окремим документом в Інформаційно-освітньому середовищі (Moodle).

№ з/п	Назва теми	Форми роботи	Кількість годин	
			денна	заочна
1.	Структура сучасної психологічної науки. Місце психології в системі наук.	доповідь/ проходження Kahoot	2	3
2.	Історія психологічної думки в Україні.	усна доповідь, доповідь у формі презентації	2	3
3.	Мозок і психіка. Основні блоки мозку. Рефлекторна природа психічного як властивості нервової системи. Механізми психологічного захисту.	усна доповідь, доповідь у формі презентації	2	3
4.	Проаналізуйте соціально-психологічну теорію особистості А. Адлера, Г. Саллівана, Е. Фромма.	усна доповідь, доповідь у формі презентації	2	3
5.	Сумісність в групах і колективах. Види сумісності.	есе	2	3
6.	Техніки та прийоми ефективного спілкування.	есе	2	3
7.	Творчість як окремий вид діяльності.	виконання завдання за допомогою програмного забезпечення Mural, Padlet	2	3
8.	Ознаки уважності та причини неуважності учнів.	усна доповідь, доповідь у формі презентації, виконання завдання за допомогою програмного забезпечення Mural, Padlet	2	3
9.	Способи удосконалення відчуттів та компенсаторні можливості в галузі відчуттів.	усна доповідь, доповідь у формі презентації, виконання завдання за допомогою програмного забезпечення	2	3

		Mural, Padlet		
10.	Індивідуальні відмінності в процесах пам'яті.	усна доповідь, доповідь у формі презентації, виконання завдання за допомогою програмного забезпечення Mural, Padlet	2	3
11.	Етапи мислення учня в процесі розв'язування задач.	кресворд	2	4
12.	Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси.	усна доповідь, доповідь у формі презентації	2	4
13.	Роль емоцій в житті людини.	виконання завдання за допомогою програмного забезпечення Mural, Padlet	2	4
14.	Вікові та індивідуальні особливості волі.	усна доповідь, доповідь у формі презентації	2	4
15.	Академічна доброчесність як позитивна риса характеру.	усна доповідь, доповідь у формі презентації, виконання завдання за допомогою програмного забезпечення Mural, Padlet	2	4
16.	Темперамент і індивідуальний стиль діяльності.	есе	2	6
17.	Структура інтелекту за Р. Стенбергом, Р. Кетелом, Дж. Гілфордом.	доповідь/ проходження Kahoot	3	5
18.	Мінімізація заохочення проблемної поведінки та забезпечення безпеки.	усна доповідь, доповідь у формі презентації, виконання завдання за допомогою програмного забезпечення Mural, Padlet	3	5

	Разом	38	66

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів	Разом
1.	Повнота розкриття питання	1	4
2.	Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість.	1	
3.	Використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо).	1	
4.	Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.	1	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Загальна психологія» - це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-психологічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, або у вигляді презентації PowerPoint, або у вигляді участі у наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах наукових робіт, олімпіадах з дисципліни (публікація, виступ), самостійне проведення діагностики психічних явищ здобувачів. Неформальна освіта: участь в різного роду програмах, що не передбачені освітньою програмою та навчальним планом (професійні курси, тренінги, онлайн курс, професійні стажування).

ІНДЗ передбачено для здобувачів вищої освіти, у яких підсумковий контроль з дисципліни – екзамен.

Критерії оцінювання ІНДЗ

(науково-психологічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	3
2.	Складання плану реферату.	3
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку	3

	даного питання.	
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій.	4
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозицій щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	4
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).	3
Разом		20

Критерії оцінювання ІНДЗ

(науково-психологічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	3
2.	Наявність плану викладення матеріалу.	3
3.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	4
4.	Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентацій, наявність ілюстративного матеріалу.	3
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	4
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел).	3
Разом		20

Критерії оцінювання ІНДЗ

(участь у наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах наукових робіт, олімпіадах з дисципліни тощо)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1.	Публікація тез, статті у наукових виданнях (без виступу).	17
2.	Публікація тез, статті у наукових виданнях з виступом на пленарному або секційному засіданнях.	20
3.	Виступ на пленарному або секційному засіданнях (без публікації).	15
4.	Участь у студентському конкурсі наукових робіт (I етап/II етап)	20
5.	Участь у студентських олімпіадах з дисципліни, спеціальності.	20

Критерії оцінювання ІНДЗ

(діагностика психічних явищ здобувача вищої освіти)

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1.	Діагностика психічних процесів.	7
2.	Діагностика психічних станів.	7
3.	Діагностика психічних властивостей.	6
Разом		20

Орієнтовна тематика ІНДЗ:

1. Мотиви успіху.
2. Потреби за К. Горні.
3. Характеристика авторитарної особистості.
4. Розвиток мисленнєвих операцій учнів.
5. Умови ефективного спілкування вчителів і учнів.
6. Як знаходити друзів і здійснювати вплив на них.
7. Причини неуважності учнів.
8. Основні прийоми активізації уваги учнів на уроках.
9. Психологічний портрет А. Ейнштейна (або іншого вченого).
10. Причини забування та шляхи їх подолання.
11. Психологічні проблеми комп'ютеризації навчання.
12. Штучний інтелект.
13. Поняття про евристику.
14. Розвиток творчого мислення учнів.
15. Особливості формування творчої уяви.
16. Уява і здібності. Уява і інтуїція.
17. Вплив фантазії на навчальну діяльність учнів.
18. Методики виявлення та діагностики творчої уяви.
19. Емоції і почуття в роботі вчителя.
20. Психологічна характеристика українців.
21. Вплив кохання на формування особистості.
22. Врахування темпераменту вчителів у навчально-виховній роботі.
23. Відмінності між темпераментом і характером.
24. Як враховувати темперамент учнів у навчально-виховній роботі?
25. Характер і почерк.
26. Що таке фізіогноміка?
27. Ваш улюблений колір і Ваг характер.
28. Психічні властивості українців.
29. Як удосконалювати самого себе?
30. Що таке геніальність?
31. Психологія математичних, фізичних, літературних і інших здібностей учнів (з урахуванням спеціальності).
32. Психологічний аналіз педагогічних здібностей.
33. Загадки обдарованості.
34. Загадкові явища людської психіки.
35. Фізичні фактори інтелекту.
36. Гендерні відмінності в пізнавальних процесах учнів.

9. Методи навчання

Лекційні курси поєднуються із семінарськими та практичними заняттями з використанням інтерактивних технологій навчання. Переважно навчання відбувається в групах, з дискусіями та підготовкою презентацій самостійно та в малих групах. Використання здобувачами вищої освіти інтерактивного комплексу дисципліни за допомогою системи дистанційного навчання інформаційно-освітнього середовища (Moodle).

Методи навчання (МН):

- МН 1. – лекція візуалізація;
- МН 2. – проблемна лекція;
- МН 3. – частково-пошуковий метод;
- МН 4. – дослідницький метод;
- МН 5. – метод дискусії;
- МН 6. – метод ситуаційно-рольових ігор;
- МН 7. – метод ситуаційного аналізу;
- МН 8. – проблемне навчання;
- МН 9. – відпрацювання навичок;
- МН 10. – інтерактивне навчання;
- МН 11. – створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).
- МН 12. – аналіз історій і ситуацій.

10. Методи контролю

Формами контролю знань здобувачів є поточний, модульний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Модульний контроль проходить після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Форму модульного контролю (у вигляді тестів, письмової контрольної роботи, колоквиуму) обирає лектор дисципліни. Після проведення модульного контролю з усіх змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектор дисципліни визначає загальний рейтинг здобувача з навчальної роботи.

Методи оцінювання (МО):

- МО 1. – усне опитування;
- МО 2. – письмове опитування;
- МО 3. – тестування;
- МО 4. – модульний контроль;
- МО 5. – захист ІНДЗ;
- МО 6. – підсумковий контроль;
- МО 7. – екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення здобувачів із дисципліни «Загальна психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Критерії оцінювання відповіді на занятті

Кількість балів	Характеристика відповіді
3	Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання

	при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки; безпомилково відповідає на питання, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійне опрацювання.
2	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання; неповно відтворює основний зміст матеріалів, які виносяться на самоопрацювання.
1	Здобувач в основному засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, при відтворенні основного навчального матеріалу допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття, фрагментарно відтворює матеріал, що виносився на самостійне опрацювання.
0,5	Здобувач не опанував навчальний матеріал з теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання в Україні та УДПУ імені Павла Тичини

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	відмінно	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	добре	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	69-74

E	ДОСТАТНЬО – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	незадовільно	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

Тема заняття (кількість годин)	Форма діяльності	Методи навчання й оцінювання	Оцінювання аудиторної роботи	Завдання самостійної, домашньої роботи та методи оцінювання	Рекомендована література й інформаційні ресурси	Оцінювання самостійної роботи	Термін виконання самостійної роботи
Модуль 1							
Змістовий модуль 1. Вступ до психології							
Тема 1. Предмет, завдання та структура психологічної науки. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 2, 5, 9, 11	4 бали	До проведення аудиторного заняття
1. Предмет, завдання та структура психології (2год.)	Семинар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Структура сучасної психологічної науки. Місце психології в системі наук.	№ 2, 4, 5, 9, 11		
Тема 2. Методи психології. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 6, 9, 11, 14	4 бали	До проведення аудиторного заняття
2. Методи психології (2год.)	Семинар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2.	3 бали	Історія психологічної думки в Україні.	№ 4, 6, 9, 11, 14		

		МО 3.					
Тема 3. Природа і сутність психіки. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 2, 5, 12	4 бали	До проведення аудиторного заняття
3. Природа й сутність психіки (2год.)	Семинар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Мозок і психіка. Основні блоки мозку. Рефлекторна природа психічного як властивості нервової системи. Механізми психологічного захисту.	№ 2, 4, 5, 12		
Змістовий модуль 2. Психологічні характеристики особистості та міжособистісних стосунків у групі							
Тема 4. Психологія особистості (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 1, 5, 10, 13	4 бали	До проведення аудиторного заняття
4. Психологія особистості (2год.)	Семинар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Проаналізуйте соціально-психологічну теорію особистості А. Адлера, Г. Саллівана, Е. Фромма.	№ 1, 4, 5, 10, 13		
Тема 5. Психологія груп. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10.			№ 1, 3, 6, 9, 13	4 бали	До проведення аудиторного заняття
5. Психологія груп. (2год.)	Семинар	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Сумісність в групах і колективах. Види сумісності.	№ 1, 3, 4, 6, 9, 13		
Тема 6. Психологія спілкування (2год.)	Лекція	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10.			№ 1, 3, 6, 9, 13	4 бали	До проведення аудиторного заняття
6. Психологія спілкування	Семинар	МН 1. МН 5. МН 6.	3 бали	Техніки та прийоми ефективного спілкування.	№ 1, 3, 4, 6, 9, 13		

я (2год.)		МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.					
Тема 7. Діяльність. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 1, 5, 6, 9, 12, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
7. Діяльність. (2год.)	Семінар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Творчість як окремий вид діяльності.	№ 1, 4, 5, 6, 9, 12, 13		
Змістовий модуль 3. Пізнавальні психічні процеси							
Тема 8. Увага. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 1, 5, 9, 12, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
8. Увага. (2год.)	Семінар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Ознаки уважності та причини неуважності учнів.	№ 1, 4, 5, 9, 12, 13		
Тема 9. Відчуття і сприйманн я. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 1, 5, 6, 9, 12, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
9. Відчуття та сприйманн я. (4год.)	Семінар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Способи удосконалення відчуттів та компенсаторні можливості в галузі відчуттів.	№ 1, 4, 5, 6, 9, 12, 13		
Тема 10. Пам'ять. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 1, 5, 9, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
10.	Семінар	МН 5.	3	Індивідуальні	№ 1, 4,		

Пам'ять. (2год.)		МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	бали	відмінності в процесах пам'яті.	5, 9, 13		
Тема 11. Мислення. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10.			№ 1, 5, 7, 9, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
11. Мислення. (2год.)	Семінар	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Етапи мислення учня в процесі розв'язування задач.	№ 1, 4, 5, 7, 9, 13		
Тема 12. Уява. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10.			№ 1, 5, 6, 9, 12, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
12. Уява. (2год.)	Семінар	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.	3 бали	Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси.	№ 1, 4, 5, 6, 9, 12, 13		
Змістовий модуль 4. Емоційно-вольові процеси							
Тема 13. Емоції і почуття. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10.			№ 1, 5, 9, 13, 16	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
13. Емоції та почуття. (2год.)	Семінар	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.	4 бали	Роль емоцій в житті людини.	№ 1, 4, 5, 9, 13, 16		
Тема 14. Воля. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10.			№ 5, 6, 9, 13, 16, 17	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
14. Воля. (2год.)	Семінар	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.	4 бали	Вікові та індивідуальні особливості волі.	№ 4, 5, 6, 9, 13, 16, 17		
Змістовий модуль 5. Індивідуальні психічні властивості							
Тема 15.	Лекція	МН 1.			№ 1, 5,	4	До

Характер. (2год.)		МН 5. МН 6. МН 10.			6, 9, 13	бали	проведе ння аудитор ного заняття
15. Характер. (2год.)	Семінар	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.	4 бали	Академічна доброчесність як позитивна риса характеру.	№ 1, 4, 5, 6, 9, 13		
Тема 16. Темпера мент. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10.			№ 1, 5, 6, 9, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
16. Темпераме нт. (2год.)	Семінар	МН 1. МН 5. МН 6. МН 10. МО 1. МО 2. МО 3.	4 бали	Темперамент і індивідуальний стиль діяльності.	№ 1, 4, 5, 6, 9, 13		
Тема 17. Здібності. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 1, 5, 6, 9, 13	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
17. Здібності. (2год.)	Семінар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	4 бали	Структура інтелекту за Р. Стенбергом, Р. Кетелом, Дж. Гілфордом.	№ 1, 4, 5, 6, 9, 13		
Тема 18. Поведінков і технології роботи з дітьми з особливим и освітніми проблемам и. (2год.)	Лекція	МН 1. МН 2. МН 3. МН 4. МН 5. МН 10 МН 12.			№ 1, 2, 6, 18	4 бали	До проведе ння аудитор ного заняття
18. Поведінков і технології роботи з дітьми з особливим и освітніми проблемам и. (2год.)	Семінар	МН 5. МН 6. МН 7. МО 1. МО 2. МО 3.	4 бали	Мінімізація заохочення проблемної поведінки та забезпечення безпеки.	№ 1, 2, 4, 6, 18		

12. Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ1				ЗМ2					ЗМ3					ЗМ4			ЗМ5					ІН ДЗ	П К	Сума	
Т 1	Т 2	Т 3	М К1	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	М К2	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	М К3	Т 13	Т 14	М К4	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	М К5			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	20	10	100

13. Рекомендована література

Основна:

1. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: підручник. К.: Каравела, 2020. 463 с.
2. Максименко С. Д. Загальна психологія: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 271 с.
3. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О. Загальна психологія: практикум. К.: Каравела, 2019. 279 с.
4. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
5. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с.
6. Методологія і психологія гуманітарного пізнання: колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 998 с.
7. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.
8. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Київ – Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2020. 435 с.
9. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
10. Teger, Allan I. Too Much Invested to Quit. Elsevier. Pergamon General Psychology Series. 2017. Vol. 83.

Допоміжна:

1. Бондар К. М. Теорія і практика інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник. Кривий Ріг, 2019. 170 с.
2. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.1. 382 с.
4. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.2. 358 с.
5. Діхтяренко С. Ю., Шульдик А. В., Шульдик Г. О., Данилевич Л. А. Загальна психологія. Практичні заняття: навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2016. 256 с.
6. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ : «Університетська книга», 2017. 352 с.
7. Гроф С. Психологія майбутнього. Пер. з англ. Я.Винницької, О.Редчиць. Львів : Афіша, 2015. 328 с.
8. М'ясоїд П.А. Психологічне пізнання: історія, логіка, психологія. Київ : Либідь, 2016. 560 с.

9. Поліщук О. Р. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів початкового (короткого) циклу вищої освіти з дисципліни «Загальна психологія». Умань: УДПУ, 2022. 10 с.
10. Поліщук О. Р. Методичні рекомендації для практичної роботи здобувачів початкового (короткого) циклу вищої освіти з дисципліни «Загальна психологія». Умань: УДПУ, 2022. 69 с.
11. Ревасевич І.С. Загальна психологія: навч.-метод. комплекс. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 47 с.
12. Чудаєва Н.В., Шулдик А.В. Психологія мислення. Умань. Візаві, 2019. 206 с.
13. Шулдик А.В., Шулдик Г.О. Становлення особистості студента : психологічний аспект. Становлення особистості студента: психологічний аспект. Умань: ФОП Жовтий, 2015. 220 с.
14. Фурман А. А. Психологія смисложиттєвого розвитку особистості. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 508 с.
15. Valsiner, Jaan, Nandita Chaudhary, and Gerhard Benetka. From methodology to methods in human psychology. Cham: Springer International Publishing. 2017. P. 113–122.
16. Paloutzian, Raymond F. Psychology of religion in global perspective: Logic, approach, concepts. The international journal for the psychology of religion. 2017. Vol. 27, № 1. P. 1–13.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
2. <https://library.gov.ua/> – Національна науково-медична бібліотека України
3. <https://www.facebook.com/Technicallibrary/> – Державна науково-технічна бібліотека України
4. <https://lukl.kyiv.ua/> – Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ)
5. <http://www.ukrbook.net/> – Книжкова палата України
6. <https://libruk.com.ua/> – Українська електронна бібліотека
7. <http://psyj.udpu.edu.ua/> – Психологічний журнал
8. <https://library.udpu.edu.ua/> – Бібліотека Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
9. <https://dspace.udpu.edu.ua/> – Електронний інституційний репозитарій Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини